

ՀՏԴ 008(-11)

ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԸ 50 ՏԱՐԵԿԱՆ Է

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արևելագիտության ինստիտուտը (ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ) հիմնվել է 1971 թ., դեռևս, 1958 թ. ստեղծված արևելագիտական սեկտորի հիմքի վրա: Հայաստանում արևելագիտական կենտրոնի ստեղծման գործում մեծ են ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Մ. Գ. Ներսիսյանի, պ. գ. դ. Ն. Գ. Ինճիկյանի (սեկտորի ղեկավար 1958–1971 թթ.), ինստիտուտի առաջին տնօրեն (1971–1994 թթ.) ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Գ. Խ. Սարգսյանի, 1995–2006 թթ. տնօրեն, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Ն. Հ. Հովհաննիսյանի ծառայությունները: 2006–2020 թթ. ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ-ի տնօրենն էր ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ռ. Ա. Սաֆրասյանը, իսկ 2020 թ. դեկտեմբերից՝ պ. գ. թ. Ռ. Պ. Ղազարյանը:

Հունիսի 24-ին ՀՀ ԳԱԱ նախագահության նիստերի դահլիճում կայացավ ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ-ի հիմնադրման 50-ամյակին նվիրված «Արևելագիտության արդի հիմնախնդիրներ» խորագրով հոբելյանական միջազգային գիտաժողովը, որը կազմակերպել էր ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ-ն:

Գիտաժողովին ներկա էին ՀՀ գիտական, ուսումնական, գիտահետազոտական, վերլուծական տարբեր կենտրոնների և հաստատությունների առաջատար հետազոտողներ, ինչպիսիք են Երևանի պետական համալսարանի արևելագիտության ֆակուլտետի նախկին ղեկան, պրոֆեսոր Գուրգեն Մելիքյանը, ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի տնօրեն, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Աշոտ Մելքոնյանը, ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի տնօրեն, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Պավել Ավետիսյանը, Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտի տնօրեն, պ. գ. դ. Հարություն Մարությանը, Մատենադարանի տնօրեն, պ. գ. դ. Վահան Տեր-Ղևոնդյանը, Թունիսում ՀՀ դեսպան Արշակ Փոլադյանը, ՀՀ ԳԱԱ գիտակրթական միջազգային կենտրոնի տնօրեն Արմեն Սարգսյանը, Հայաստանում Ռուսաստանի Դաշնության (ՌԴ) և Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության դեսպանատների ներկայացուցիչները, Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատան մշակույթի կենտրոնի խորհրդական Սեյյեդ Հոսեյն Թաբաթաբաին և ուրիշները:

Բացման խոսքով հանդես եկավ ՀՀ ԳԱԱ Հայագիտության և հասարակական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար Յուրի Սուվարյանը: Ողջունի խոսք հղեցին ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանը և ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ-ի տնօրեն պ. գ. թ. Ռոբերտ Ղազարյանը:

Իր խոսքում ԱԻ-ի տնօրեն Ռ. Ղազարյանը շեշտեց, որ Հայաստանը Արևելքի մաս է կազմում՝ հավելելով. «Մենք Արևելքի ժողովուրդ ենք և պարտավոր ենք լավ ուսումնասիրել Արևելքը և Արևելքի ժողովուրդներին»: Նա ընդգծեց նաև միջազգային գիտական կառույցների հետ կապեր հաստատելու կարևորությունն ու անհրաժեշտությունը արևելագիտության նկատմամբ հայագիտական մոտեցումներն արտահանելու և տարածելու տեսանկյունից:

Ելույթով հանդես եկան նաև ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ-ի նախկին տնօրեններ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Նիկոլայ Հովհաննիսյանը և ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ռուբեն Սաֆրաստյանը:

Ողջույնի խոսքով հանդես եկան և ինստիտուտի 50-ամյակը շնորհավորեցին նաև ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի տնօրեն, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Աշոտ Մելքոնյանը, ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի տնօրեն, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Պավել Ավետիսյանը, Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտի տնօրեն, պ. գ. դ. Հարություն Մարությունը, Մատենադարանի տնօրեն, պ. գ. դ. Վահան Տեր-Ղևոնդյանը, ՌԴ ԳԱ Հեռավոր Արևելքի ինստիտուտի տնօրեն, պ. գ. դ. Ալեքսեյ Մալովը, ՌԴ ԳԱ արևելագիտության ինստիտուտի փոխտնօրեն, պ. գ. թ. Ալեքսանդր Սկակովը, Վրաստանի Հանրապետության Կոլնելի Կեկելիձեի անվան ձեռագրերի ազգային կենտրոնի տնօրեն, պ. գ. դ. Զապա Աբաշիձեն, ՌԴ Կուբանի համալսարանի ռեկտորի առաջին տեղակալ, սոց. գ. դ. Թեմիր Խազուրովը և ուրիշներ:

Գիտաժողովի ընթացքում տեղի ունեցավ ՀՀ ԳԱԱ վաստակագրերի, պատվոգրերի և ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ-ի շնորհակալագրերի հանձնում:

Այնուհետև զեկուցումով հանդես եկավ ՌԴ ԳԱ Հեռավոր Արևելքի ինստիտուտի տնօրեն, պ. գ. դ. Ալեքսեյ Մալովը «Քննարկումներ արևելագիտության զարգացման ուղիների մասին, դասականի և նորարարությունների միջև» թեմայով:

Զեկուցումներով հանդես եկան նաև ՌԴ ԳԱ արևելագիտության ինստիտուտի փոխտնօրեն, պ. գ. թ. Ալեքսանդր Սկակովը («Ռուսաստանյան հնագիտությունը Կովկասում 21-րդ դարի սկզբին»), Վրաստանի Հանրապետության Կոլնելի Կեկելիձեի անվան ձեռագրերի ազգային կենտրոնի ավագ գիտաշխատող, պ. գ. դ. Խաթունա Գաբրիելաշվիլի («Հայամավուրքի կառուցվածքը և առանձնահատկությունները») ՌԴ Կուբանի համալսարանի ռեկտորի առաջին տեղակալ, սոց. գ. դ. Թեմիր Խազուրովը («Երիտասարդությունը համաշխարհային և տեղական բազմէթնիկ հանրությունում. Սոցիալական լարվածության նոր դիտանկյուններ»), ՌԴ ԳԱ Հեռավոր Արևելքի ինստիտուտի գիտաշխատող Մաքսիմ Յելուկոն («Արքայատոհմերի պատմությունները» որպես արևելագիտական հիմնախնդիր»), ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ արևելյան աղբյուրագիտության պատմագրության բաժնի վարիչ, պ. գ. դ. Ազատ Բոգոյանը («Հայոց եկեղեցին Տիեզերական եկեղեցու նվիրապետական համակարգում և այբուբենի ստեղծման նշանակությունը»):

Զեկուցումներով հանդես եկան նաև ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ Քրիստոնյա Արևելքի բաժնի վարիչ, պ. գ. դ. Ալեքսան Հակոբյանը [(«Կովկասյան Աղվանքի թագավորությունում քրիստոնեության պաշտոնական ընդունման թվագրման մասին (313–315 թթ.)»)], ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ Իրանի բաժնի վարիչ, պ. գ. թ. Գոհար Իսկանդարյանը («Իրանում ԱՄՆ-ի ռազմավարության գործիքակազմը 1950–1960-ական թվականներին»), Չինաստան–Եվրասիա քաղաքական և ռազմավարական հետազոտությունների խորհրդի տնօրեն, ք. գ. թ. Մհեր Սահակյանը («Չինաստանը և Թուրքիան փոփոխվող աշխարհակարգում»), ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ Թուրքիայի բաժնի վարիչ, պ. գ. թ. Քրիստինե Մելքոնյանը [(«Նորհա-թուրքական հարաբերությունները 1941 թ. (ըստ ՌԴ

ԱԳՆ արխիվային փաստաթղթերի)»]: Գիտաժողովը եզրափակեց ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ միջազգային հարաբերությունների բաժնի վարիչ, պ. գ. թ. Եվա Հարությունյանի ելույթը («Ճապոնիայի մերձավորարևելյան քաղաքականությունը 2015 թ. անվտանգության օրինագծի ընդունումից հետո»):

Գիտաժողովի շրջանակներում ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ-ն համագործակցության հուշագրեր ստորագրեց Վրաստանի Հանրապետության Կորնելի Կեկելիձեի անվան ձեռագրերի ազգային կենտրոնի, ՌԴ Կուբանի պետական համալսարանի և ՌԴ Գիտությունների ակադեմիայի Հեռավոր Արևելքի ինստիտուտի հետ:

ՌՈՒԲԵՐՏ ՂԱԶԱՐՅԱՆ
ԳՈՌ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ
ՌՈՒՍԼԱՆ ՅԱԿԱՆՅԱՆ